

12-08-2021 **Welkomswoord**

Welkom op deze 24ste zondag door het jaar. Als intredelied zong het gregoriaans koor de introïtus: *In nomine Domini omne genu flectatur*, 'In de naam van de Heer buige zich elke knie'. Dit gezang zet de toon voor alles wat volgt in dit uur. Maar niet alles daarvan ligt voor de hand. De knie buigen? Wat voor soort aanrader is dat? Onlangs hebben wij het levensmotto leren kennen van, de zeer gerespecteerde vermoorde, misdaadverslaggever Peter R. de Vries. "On bended knee is no way to be free", zo stond op zijn kuit getatoeëerd. Wie de woorden van de introïtus en dit motto naast elkaar zet, komt in een moeilijke tegenspraak. Een kernuitspraak van het christelijk geloof 'Laat elke knie zich buigen' staat tegenover het levensmotto van een hedendaagse held 'een gebogen knie leidt niet tot vrijheid'. Het is een van de paradoxen waarmee gelovige christenen worden geconfronteerd. Rechtop staan of buigen? Ook de eucharistie die wij nu vieren heeft haar oorsprong in zo'n paradox: vrijheid en je knie buigen. Jezus werd vrij door gehoorzaam te worden tot in de dood. In zijn naam en voor zijn levende aanwezigheid buigen wij de knie – als bevrijde mensen.

Waar het schort aan die vrijheid, keren wij ons tot hem die vrij geworden is door de dood heen. Waar wij tekort schieten, is Hij nabij. Hij die wij 'Heer' noemen, *Kyrie* - en naar wie wij roepen 'ontferm U', *eleïson*.

Gebed

Vader, stel ons in staat om te buigen, niet voor afgoden, maar voor U die het leven zelf bent. Geef ons de moed om uw kracht te ontvangen en te werken met wat wij gekregen hebben. Dat vragen wij U door Jezus Christus voor wie onze knie zich buigt. Amen.

Jes. 50:5-9a

Mk 8:27-35

Overweging

De korte teksten die wij zojuist lazen zijn in de tijd zeven eeuwen van elkaar verwijderd. De tijdsspanne tussen die teksten en nu is nog veel

groter. Mensen in de tijd van Jesaja waren heel anders dan mensen in Jezus' tijd. Wij zijn na tweeduizend jaar weer heel anders. Toch: hoe anders mensen gedurende millennia ook worden, sommige dingen horen zozeer bij menselijk leven dat ze niet door de tijd kunnen worden ingehaald. Ook bij ons speelt lijden, aan de kant gezet worden en het zoeken naar bevrijding een belangrijke rol. De woorden van Jesaja en die van Jezus gaan daarover en komen dicht bij elkaar in heftigheid en stelligheid. Bij Jesaja gaat het over fysieke aantasting: op de rug geslagen - de baard uitgetrokken; over psychische aantasting: smaad ondergaan - bespuugd worden. Ook bij Jezus gaat het over fysieke aantasting: lijden en dood; over psychosociale aantasting: door de overheid ontkend en opzij gezet. Het zijn geen kleine dingen die deze profeten overkomen. Hoe kunnen ze dit aan? Waar vinden ze de moed om overeind te blijven?

Die vraag is heel relevant. Zoveel eeuwen later is er niet minder dreiging aan het adres van mensen die opkomen voor recht en gerechtigheid. En de vraag is: hoe raak ik bevrijd of hoe blijf ik vrij onder alle dreiging? Onder degenen die deze vraag stellen is Peter R. de Vries. Hij verdroeg het onrecht niet. Hij zocht het op om het aan de kaak te stellen en uit te roeien. Hij liet zich niet intimideren. En dat alles vanuit een ijzersterk gevoel voor vrijheid. Tijdens een speech in 2016 over zijn tatoeage vertelde hij dat we 'aan niemand ondergeschikt zijn. Dat niemand ons kan overheersen. Dat wil zeggen dat we nooit ever, never iemands slaaf zijn'. En dat past goed bij de tattoo op zijn kuit, volgens Peter R. geïnspireerd op het levensmotto van zijn vader: 'Liever staande sterven, dan op je knieën leven'.

Rechttop óf op je knieën: gaat het daar om? Niet voor Jesaja en Jezus – voor hen is het niet of het een of het ander, maar het een en het ander. 'Rechttop' en 'op je knieën' houden elkaar in evenwicht zoals mondig en afhankelijk, zoals vertellen en luisteren, zoals geven en ontvangen. Als het erop aan komt, ligt in het evangelie het accent op knielen, op luisteren, op ontvangen. Wie niet kan knielen leert nooit rechttop staan, wie niet kan

luisteren, kan met zijn eigen verhaal de ander niet bereiken, wie niet kan ontvangen kan niet echt geven. Daarmee druk ik het nog heel zacht uit. Het evangelie is hier heel radicaal in: 'Wie zijn leven wil redden, zal het verliezen. Maar wie zijn leven verliest omwille van mij en het evangelie zal het redden'. 'Wie zijn leven verliest' is dat de grootste knieval?

Eigenlijk is wel of niet knielen een verkeerde vraag. De vraag waar het tenslotte om draait, luidt: voor wie kniel je? Peter R. de Vries zegt: kniel niet; voor je het weet word je overheerst en word je een slaaf. Het evangelie zegt: kniel wel, voor je het weet word je de schepper van jezelf. Dat zijn allebei vreselijke dingen. Slaaf worden van een ander is erg - slaaf worden van jezelf niet minder. De vraag is hoe word ik een vrij mens? Het evangelie lijkt te zeggen: door te weten voor wie je knielt. Weet hoe afgoden van allerlei soort werven om voor hen te knielen. Hoe verleidelijk is het te knielen voor geld en eer, voor macht en aanzien, voor jezelf als middelpunt van de aarde. De introïtus zong het: laat in de naam van de Heer alle knie zich buigen. Wie dat doet zal leven.

VOORBEDE

Voor allen die zich christenen noemen:

Dat ze geen slaaf zijn, maar vrije mensen

Dat ze anderen in hun vrijheid laten delen.

Laat ons zingend bidden

Voor onszelf die met elkaar liturgie vieren.

Dat wij ons niet vastbijten in hebben wat je hebt,

Dat wij durven verliezen wat anderen ten goede kan komen.

Laat ons zingend bidden

Laten we bidden voor de zieken

In onze parochie en daarbuiten.

Dat ze zich gesteund weten door hun geloof

En de kracht vinden om zichzelf te blijven.

Laat ons zingend bidden